

column

Katinka Slump

Ziek van school

Sommige ervaringen in je vak zijn zo aangrijpend dat je op het moment zelf al weet dat ze je zullen bijblijven. Bijvoorbeeld mijn ervaring op de rechtbank Zwolle, om een cliënte bij te staan die moest voorkomen wegens overtreding van de Leerplichtwet. Een jaar daarvoor had zij besloten om haar zoontje, dat al vanaf zijn derde jaar op school zat en nu vijf jaar oud was, niet langer naar school te laten gaan. Hij werd door school diep ongelukkig. Uiteindelijk was ze voor een school die haar zeer hoogbegaafde kind Passend Onderwijs kon bieden, naar de andere kant van het land verhuisd en had haar huis in Zwolle te koop gezet. Omdat ouders in Nederland verplicht zijn om een leerplichtig kind een school te laten bezoeken, werd zij voor de maanden dat hij thuis had gezeten strafrechtelijk vervolgd.

In deze zittingszaal was het 'beklaagden-bankje' een stoel middenvoor. In tegenstelling tot in veel modernere rechtszalen kon ik niet naast mijn cliënte gaan zitten, maar stond ik schuin achter haar. Door deze opstelling kon ik tijdens de zitting niet met mijn cliënte overleggen en haar niet aanraken. Dit is in emotionele zaken zoals deze heel vervelend. Ik was al zeer teleurgesteld dat deze zitting plaatsvond en haar angstige en eenzame blik over haar schouder, daar helemaal alleen vooraan, maakte het nog erger.

Ik had deze moeder dit proces willen besparen. Ik was fel tegen haar vervolging omdat zij werkelijk alles had gedaan wat in haar mogelijkheden lag om haar kind naar school te laten gaan, zonder dat haar

kind daarvan schade zou ondervinden. Gedurende dit afgelopen jaar had ik over haar schouder meegekeken. Ik had de inspectie geïnformeerd over de problemen die speelden rond de plaatsing van dit kind dat zijn leeftijdgenootjes ver vooruit was en daardoor in elke klas aansluiting miste. Ik was met het schoolbestuur het gesprek aangegaan over een Passend Onderwijstraject en ik had daarbij de leerplichtambtenaar zoveel mogelijk betrokken. Ondanks dat had ik niet kunnen voorkomen dat de officier van justitie uiteindelijk besloot om tot strafvervolging over te gaan. Voor de rechter deed de moeder verslag, af en toe overmand door emoties, van wat het betekent om je kind naar school te sturen terwijl je ziet dat hij daar letterlijk ziek van wordt. Haar verhaal was mij vertrouwd, ik had het in mijn werk al te

Ik had deze moeder dit proces willen besparen

vaak en van te veel ouders gehoord. Dit is immers de werkelijkheid die schuil gaat achter de beleidsdiscussie over Passend Onderwijs. Zolang geen sprake is van Passend Onderwijs, bestaat er in ons land ook *niet*-passend onderwijs. Sommige kinderen passen daardoor niet in ons onderwijs en vallen uit. Uitval betekent dat er voor deze kinderen vaak *geen* onderwijs is. Thuisonderwijs is in ons land immers bij de wet verboden.

Het kon geen toeval zijn geweest dat op de twintigste verjaardag van het, veelal vergeten, Verdrag van de Rechten van het Kind, deze moeder en ik daar voor die rechter stonden. Beiden vanuit onze eigen frustratie. Een moeder vechtend voor het welzijn van haar kind en een advocaat met een geschonden rechtsgevoel omdat de moeder hiervoor werd vervolgd. Bovendien hoorden in dat beklagden-bankje anderen te zitten: schoolbesturen die op papier de indruk wekken veel te bieden te hebben, maar dat niet waarmaken en daardoor kinderen laten vallen. De gemeente Zwolle die nalaat om te voldoen aan haar wettelijke verplichting om te zorgen voor voldoende (passend) openbaar onderwijs en bovendien weigert om het vervoer van hoogbegaafde leerlingen naar een passende school elders te vergoeden. De Nederlandse overheid die een verouderde Leerplichtwet in stand houdt die ouders verplicht hun kind naar school te sturen terwijl dit kind daar onder lijdt. Misschien een hard oordeel, maar lang niet zo vernietigend als de eis van de officier: een boete van maar liefst duizend euro om te voorkomen dat moeder in herhaling zou vervallen. Gelukkig oordeelde de rechter anders. Hij hoorde de moeder en luisterde naar haar. Hij zag in dat, in geval van *niet*-passend onderwijs, het schoolbezoek een kind kan schaden. Hij begreep de keus van de moeder voor het welzijn van het kind, honoreerde het beroep op overmacht en ontsloeg haar van rechtsvervolging. Gelukkig werd er in Zwolle recht gedaan, uiteindelijk.

Katinka Slump is advocaat onderwijsrecht, werkzaam bij Rensen Advocaten in Alkmaar en lid van diverse werkgroepen van de Nederlandse Vereniging Onderwijs Recht (NVOR). De komende tijd beschrijft zij voor Balans Magazine diverse voorvallen uit haar praktijk. Katinka Slump is getrouwd met een kinderarts en moeder van vijf kinderen, waarvan de twee jongsten een tweeling.